

ข้อมูลสินค้า (ถั่วเขียว)

1. การผลิตในประเทศไทย

ถั่วเขียวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญพืชหนึ่งของประเทศ แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ ถั่วเขียวผิวมันอายุประมาณ 65-70 วัน ปลูกได้ตลอดปี และถั่วเขียวผิวดำ อายุประมาณ 90 วัน ส่วนใหญ่ปลูกปลายฝน

ปัจจุบันเนื้อที่เพาะปลูกคาดว่าจะมีเนื้อที่เพาะปลูก ทั้งปีประมาณ 1.417 ล้านไร่ ผลผลิต คาดว่าจะได้ประมาณ 0.160 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ คาดว่าจะได้ประมาณไร่ละ 113 กิโลกรัม จำนวนครัวเรือนผู้ปลูกถั่วเขียวประมาณ 118,000 ครัวเรือน

แหล่งผลิต

โดยทั่วไปถั่วเขียวสามารถปลูกได้ทุกภาคของประเทศและเจริญเติบโตได้ดีในดินแทบทุกชนิด ยกเว้น ดินด่าง แหล่งผลิตที่สำคัญคือ ภาคเหนือ แหล่งผลิตส่วนใหญ่ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย น่าน พิจิตร พิษณุโลก ตาก อุทัยธานี อุดรดิตถ์ และแพร่ ภาคกลาง แหล่งผลิตส่วนใหญ่ได้แก่ จังหวัดลพบุรี สระบุรี ชัยนาท และอ่างทอง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แหล่งผลิตส่วนใหญ่ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น อุดรธานี หนองบัวลำภู และศรีสะเกษ ภาคตะวันตก จังหวัดที่ปลูกมากได้แก่ ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี ภาคใต้ ปลูกมากที่สุดที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และปัตตานี พันธุ์ถั่วเขียว จำแนกได้เป็น

ถั่วเขียวผิวมัน ได้แก่

- พันธุ์กำแพงแสน 1 อายุประมาณ 65-75 วัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 208 กก./ไร่
- กำแพงแสน 2 อายุประมาณ 65-67 วัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 193 กก./ไร่
- ชัยนาท 36 อายุประมาณ 67 วัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 216 กก./ไร่
- ชัยนาท 60 อายุประมาณ 52 วัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 175 กก./ไร่
- ชัยนาท 72 อายุประมาณ 63 วัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 224-230 กก./ไร่
- มทส 1 อายุประมาณ 65-70 วัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 221 กก./ไร่

ถั่วเขียวผิวดำ ได้แก่

- พันธุ์พิษณุโลก 2 อายุประมาณ 77 วัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 210 กก./ไร่
- พันธุ์อุทอง 2 อายุประมาณ 86 วัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 205 กก./ไร่

ฤดูกาลผลิต (การปลูกและเก็บเกี่ยว)

ฤดูปลูกถั่วเขียวสามารถแบ่งได้เป็น 3 ฤดู คือ

1. ต้นฤดูฝน ช่วงการปลูกอยู่ระหว่างกลางเดือนเมษายน-เดือนพฤษภาคม

เป็นการปลูกก่อนการปลูกข้าวหรือการปลูกพืชไร่อื่น การปลูกต้นฤดูฝนจะสามารถเก็บเกี่ยวได้ประมาณกลางเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม

2. ปลายฤดูฝน เริ่มปลูกได้ในเดือนสิงหาคม-เดือนกันยายน อาจปลูกหลังการเก็บเกี่ยวพืช

หลัก เช่น ข้าวโพด หรือข้าวฟ่าง ผลผลิตของถั่วเขียวผิวมันที่ปลูกในฤดูนี้ข้างสูงและเมล็ดมีคุณภาพดี เนื่องจากระยะเก็บเกี่ยวเป็นระยะหมดฤดูฝนพอดี

3. ฤดูแล้ง ปลูกได้ในเดือนมกราคม-เดือนกุมภาพันธ์ อาจปลูกในดินนาหลังเก็บเกี่ยวข้าวโดยอาศัยความชื้นในดินหลังปลูกข้าว หรือปลูกตามหลังพืชไร่อื่น ข้อควรระวังประการหนึ่งสำหรับการปลูก ในฤดูแล้ง คือ อุณหภูมิในบางท้องที่การปลูกในเดือนมกราคมอุณหภูมิจะต่ำมากซึ่งถ้าอุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส ถั่วเขียวผิวมัน จะชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้นจึงควรปลูกให้ล่าออกไป อาจเป็นราวเดือนกุมภาพันธ์ เมื่อมีอุณหภูมิสูงขึ้นจึงค่อยปลูก

ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต ประมาณ 1,156.39 บาทต่อไร่ หรือ 9.48 บาทต่อกิโลกรัม

ผลตอบแทน

ผลตอบแทนสุทธิประมาณ 380 – 600 บาทต่อไร่

ราคาที่เกี่ยวข้องการขายได้ ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ของถั่วเขียวผิวมัน และถั่วเขียวผิวดำ

ชนิด	ราคาที่เกี่ยวข้องการขายได้ ^{1/} (บาท/กิโลกรัม)	ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ^{2/} (บาท/กิโลกรัม)	ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ^{3/} (บาท/ตัน)
ถั่วเขียวผิวมัน	13.58	18.98	19,830
ถั่วเขียวผิวดำ	10.12	12.25	12,990

มาตรฐานสินค้าถั่วเขียวผิวมัน จะอาศัยการมองดูด้วยตาและประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญ ส่วนใหญ่จะมองดูจากความสวยงามของเมล็ด (สีและความมันของเมล็ด) ขนาดความชื้น ลักษณะของเชื้อหุ้มเมล็ดว่าหนาหรือบาง ความสม่ำเสมอของเมล็ด สิ่งเจือปนและเชื้อรา เป็นต้น โดยทั่วไป จะแบ่งถั่วเขียวผิวมันออกเป็น 5 เกรด ตามลักษณะพื้นฐานดังนี้ :

เกรด 1 ลักษณะสีเขียวเป็นมัน แห้ง ขนาดเมล็ดสม่ำเสมอ

เกรด 2 ลักษณะสีเขียวเป็นมัน แห้ง ขนาดเมล็ดไม่สม่ำเสมอ (ใหญ่บ้างเล็กบ้าง)

เกรด 3 ลักษณะสีเมล็ดไม่ค่อยสวย แห้ง ขนาดเมล็ดไม่สม่ำเสมอ มีเชื้อราปนอยู่บ้าง

เกรด 4 ลักษณะสีเมล็ดไม่สวย เมล็ดไม่สวย มีความชื้น ขนาดเมล็ดไม่สม่ำเสมอมีเชื้อราปน

เกรด 5 ลักษณะเมล็ดถั่วลันเตาที่มีลักษณะไม่ดี ไม่ว่าจะสี ขนาด ความชื้น และเชื้อรา

มาตรฐานสินค้าถั่วเขียวผิวดำ

หน่วย : ร้อยละโดยน้ำหนัก

	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3
	(ไม่เกินร้อยละโดยน้ำหนัก)		
1. ต้องเป็นเมล็ดดี ถ้าจะมี			
1.1 เมล็ดบกพร่องรวมมี	(5.0)	(11.0)	(17.0)
- เมล็ดลีบ	1.0	1.5	3.0
- เมล็ดแตก	2.0	4.0	6.0
- เมล็ดเสีย	2.0	4.0	6.0
- เมล็ดที่ถูกแมลงทำลาย	1.0	3.0	5.0
1.2 เมล็ดถั่วชนิดอื่น	1.0	1.5	2.0
1.3 วัตถุอื่น	1.0	1.5	2.0
2. ความชื้น	14.5	14.5	14.5

เมล็ดดี : เมล็ดถั่วเขียวผิวดำที่ไม่ลึ้ม ไม่แตก ไม่เสีย หรือไม่ถูกแมลงทำลาย

เมล็ดบกพร่อง : เมล็ดลีบ เมล็ดแตก เมล็ดเสีย หรือเมล็ดถูกแมลงทำลายรวมกัน

เมล็ดลีบ : เมล็ดที่มีลักษณะลีบผิดปกติ

เมล็ดแตก : เมล็ดที่แตกออกเป็นชิ้น แต่ไม่ใช่เมล็ดเสีย

เมล็ดเสีย : เมล็ดเน่า ขึ้นรา รอกหรือมีส่วนคีน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเมล็ด

เมล็ดที่ถูกแมลงทำลาย : เมล็ดที่ถูกแมลงเจาะหรือกัด

เมล็ดถั่วชนิดอื่น : เมล็ดถั่วที่ไม่ใช่ถั่วเขียวผิวดำ

วัตถุอื่น : วัตถุที่ไม่ใช่เมล็ดถั่ว

ความงอก : เมล็ดถั่วเขียวสามารถงอกเป็นต้นอ่อนได้

การใช้ประโยชน์

ถั่วเขียวผิวดำ สามารถนำไปแปรรูปและใช้ประโยชน์ได้หลากหลายกว่าถั่วเขียวผิวดำ เช่น ใช้เพาะถั่วงอก ทำวุ้นเส้น ซ่าหริ่ม แป้ง (mungbean flour) ทำถั่วงอก เพื่อนำไปทำขนมต่างๆ เช่น เต้าส่วน ถั่วงวน เม็ดขนุน ถั่วแปบ ขนมลูกเต้า หรือทำถั่วเขียวต้มน้ำตาล กากถั่วเขียวที่เหลือจากโรงงาน วุ้นวน ใช้ทำอาหารสัตว์ และปุ๋ยอินทรีย์

ถั่วเขียวผิวดำ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง แต่น้อยกว่าถั่วเขียวผิวดำ การใช้ประโยชน์ในประเทศผู้นำเข้า เช่น ญี่ปุ่น นำไปเพาะถั่วงอกเป็นหลัก อินเดียนำไปทำถั่วงอก ตลอดจนบริโภคทั้งเมล็ด โดยนำไปประกอบอาหารจำพวกซूपหรือแกง และทำอาหารประเภทหมัก (fermented food) ซึ่งใช้ข้าวและถั่วเขียวผสมกัน และทำเป็นแป้งถั่วเขียว

การใช้ประโยชน์ถั่วเขียวฝัดดำในประเทศไทยใช้ทำถั่วงอกเป็นส่วนใหญ่และทำแป้ง (flour) ลักษณะของถั่วงอกที่เพาะจากถั่วเขียวฝัดดำจะมีสีขาวกว่า มีกลิ่นเหม็นเขียวกว่าถั่วงอกที่เพาะจากถั่วเขียวฝัดมัน อวบอ้วน และกรอบกว่า แต่ถั่วงอกจากถั่วเขียวฝัดดำจะคงความสด และคงสภาพความเป็นถั่วงอกได้นานกว่าถั่วเขียวฝัดมัน ในขณะที่ถั่วงอกจากถั่วเขียวฝัดมันจะขาวใส มีรสหวานกว่าเล็กน้อย คงสภาพความเป็นถั่วงอกสั้นกว่า เพราะอัตราการเจริญเติบโตเร็วกว่าถั่วงอกจากถั่วเขียวฝัดดำ และบอบช้ำง่าย ในขณะที่ขนส่งหรือในขั้นตอนการร่อนหรือทำความสะอาดถั่วงอก ในอดีตถั่วงอกในประเทศไทยส่วนใหญ่เพาะจากถั่วเขียวฝัดมัน แต่ในปัจจุบันแนวโน้มในการใช้ถั่วเขียวฝัดดำเพาะเป็นถั่วงอกมากขึ้น เนื่องจากถั่วเขียวฝัดมันราคาสูง ตลอดจนคุณสมบัติในด้านการทนทานต่อการปฏิบัติและขนส่ง ตลอดจนการเก็บรักษาได้นาน จึงเป็นที่นิยมของโรงเพาะถั่วงอกมากขึ้น เป็นต้น

ปัญหา

ปัญหาด้านการผลิต

1. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ค่อนข้างต่ำ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสภาพดินฟ้าอากาศแปรปรวน เนื่องจากถั่วเขียวส่วนใหญ่ปลูกในเขตเกษตรน้ำฝน และแมลงศัตรูพืชระบาด อีกประการหนึ่งเนื่องจากเกษตรกรขาดการเอาใจใส่ดูแล และใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับต่ำ

2. ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดีในท้องถิ่น และเมล็ดพันธุ์ดีของทางราชการมีราคาแพง

3. ต้นทุนการผลิตสูงโดยเฉพาะค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว (เนื่องจากถั่วเขียวสุกแก่ไม่พร้อมกัน)

ซึ่งประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนการผลิต

ปัญหาด้านการตลาด

1. ราคาผลผลิตไม่มีเสถียรภาพ

2. ประเทศคู่แข่ง เช่น พม่า จีน เวียดนาม และออสเตรเลีย มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าประเทศไทย

แม้บางครั้งคุณภาพจะใกล้เคียงกัน

ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์

1. การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆของถั่วเขียวในประเทศไทยในปัจจุบัน ยังจำกัดอยู่แค่การทำวุ้นเส้น เพาะถั่วงอก ทำแป้ง และขนมต่างๆ

2. ยังไม่มีพันธุ์ที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์การใช้

3. ปัญหาในการใช้สารปนเปื้อนกับการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ถั่วเขียว ยังคงพบอยู่เรื่อย ๆ

แนวทางการส่งเสริม

1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพผลผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องเหมาะสม

2. ส่งเสริมการปลูกถั่วเขียวในระบบพืชไร่เป็นหลัก หรือข้าวเป็นหลักโดยปลูกในพื้นที่และฤดูปลูกที่เหมาะสมเพื่อให้ได้คุณภาพผลผลิตสอดคล้องกับลักษณะการใช้ประโยชน์ (เช่น การปลูกในปลายฝน หรือฤดูแล้ง เป็นการปลูกถั่วเขียว คุณภาพชั้นเลิศ เพื่อการเพาะถั่วงอก หรือในเขตที่ดินฟ้าอากาศเหมาะสมต่อการปลูกต้นฝ่นก็นำไปใช้ในอุตสาหกรรม วุ้นเส้น หรือทำแป้ง เป็นต้น)

3. ส่งเสริม สนับสนุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองของเกษตรกร และเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์โดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. ส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการที่เป็นธรรม และพ่อค้า เพื่อประโยชน์ในด้านข้อมูลข่าวสาร การตลาด การพัฒนาคุณภาพผลผลิตและการตลาด

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ

การนำเข้าถั่วเขียว มีปริมาณไม่มากนักโดยนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สหภาพเมียนมาร์ เวียดนาม

สำหรับการส่งออกผลผลิตถั่วเขียวนั้น ส่วนใหญ่ส่งไปจำหน่ายในรูปของเมล็ดถั่วโดยมีประเทศ คู่ค้า คือ ส่องกง สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย

การนำเข้าถั่วเขียว

ถั่วเขียวผิวมัน

ประเทศ	เมล็ดถั่วเขียวผิวมัน	
	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
เมียนมาร์	4,589,122	78,074,812
อินโดนีเซีย	136,000	2,228,827
ออสเตรเลีย	68,000	1,673,540
เวียดนาม	66,000	1,666,797
รวม	4,859,467	83,669,763

ถั่วเขียวผิวดำ

ประเทศ	เมล็ดถั่วเขียวผิวดำ	
	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
เมียนมาร์	3,018,470	45,239,559
มาเลเซีย	64,800	748,045
รวม	3,083,270	45,987,604

การส่งออกถั่วเขียว

ถั่วเขียวผิวมัน

ประเทศ	เมล็ดถั่วเขียวผิวมัน	
	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
ฮ่องกง	1,322,690	35,698,056
ฟิลิปปินส์	737,000	17,199,036
สิงคโปร์	715,191	18,685,159
มาเลเซีย	521,035	15,685,989
อื่น ๆ	4,160,112	130,503,451
รวม	7,456,028	217,771,691

ถั่วเขียวผิวดำ

ประเทศ	เมล็ดถั่วเขียวผิวดำ	
	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
ปากีสถาน	1,313,632	16,535,526
ศรีลังกา	938,482	18,918,634
ญี่ปุ่น	749,000	20,706,882
อินเดีย	441,742	8,201,830
สหรัฐอเมริกา	120,000	2,318,680
รวม	3,884,462	73,771,577